

1 Tesalonaika

Ämawebe bänepi api äyänjurani täñkehärom takta manbiñam

1 ^{1 a} Eruk notnaye, Silas kenta Timotitä täñkentän namiñirän näk Poltä man ño kudän täyat. Kudän tänpän äbot täñpani Tesalonaika kome itkañ, Anutu Nan ba Ekäni Jesu Kristo-kät kowat kwasikorän tak täkañ, inta pewa äretak. Anutu täño orakoraki ba bänep pidämtä intä terak äroton.

Tesalonaika äbot täñpani täño nadäkiniki

^{2 b} Nin kadäni kadäni yäñapik epän täñkañ inta nadän tamiñpäñ Anutu bänep täga man iwet täkamäj. ^{3 c} Nadäkinikjin täño bureni kañ-ahäk täkañ ba täñkentäk epän bänep ironjintä pewän ahäk täkañ ba nadäkinikjin Ekäni Jesu Kristo terakgän peñpäñ bänepjin täñkehärom tañpeñ kuñat täkañ unita nin Anutu Nanin injamiken kadäni kadäni nadän tamiñpäñ yäñahäñpäñ iwet täkamäj.

⁴ Notnaye, nin inta bureni-inik ñode nadäkamäj; Anututä nadän tamikinik tänpän inita biñam iwoyänkuk. ^{5 d} Ude nadäk täkamäj uwä mebäri ñodeta; Mani biñam Täga täweritna man u jopi nämo täñkuk. Nämo, nin mani biñam unita nadäna bureni-inik täñpöpäñ Kudupi Munapik täño kehäromi terak täwetkumäj. Inkät itkumäj-ken uken inta yäñpäñ imaka u ba u yäñpäñ tak täñkumäño u nadäkañ. ^{6 e} Täñitna nintäño kädet kuroñ ugän iwarän täñkuñ. Iwarän täñpäñ Ekäni imaka, udegän iwarän täñkuñ. Täñpakañ Ekäni täño Manbiñam Täga uwä komi ba bäräpi u punin terak Kudupi Munapiktä bänep pidäm täñ tamiñirän man u bänepjinta biñam täñkuk.

^a 1:1 Apos 17:1-10, 2Te 1:1   ^b 1:2 Plp 1:3-4; Kol 1:3, 2Te 1:11   ^c 1:3 1Ko 13:13; Kol 1:4-6
^d 1:5 1Ko 2:4-5, 1Ko 4:20   ^e 1:6 1Ko 4:16, 2Te 3:9; Apos 17:5-9

^{7f} In ude tãŋkuŋo uwä nadäkinik tãŋpani Masedonia ba Akaia komeken nanikta intäjukun tãŋ yãmiŋpãŋ kãdet täga yãwoŋãrenkuŋ. ^{8s} Tãŋpãkaŋ inken, Ekãni tãŋo mantã tokŋeŋ moreŋpãŋ Masedonia ba Akaia komeken kuŋ moreŋkuk. Tãŋkaŋ, ugãn nãmo. In Anutu nadãŋ imikinik tãŋkuŋo unitãŋo manbiŋam uwä komeni komeni nadãŋ moreŋkuŋo unita nintã yãwetnaŋi kubã nãmo tãŋkuk. ^{9h} Ini-tãgãn, nintã inken epãn tãŋjitna not tãŋ nimiŋkuŋo unitãŋo manbiŋam niwet tãkaŋ. Ba intãŋo manbiŋam komeni komeni yãŋpãŋ-nadãk ñode tãŋ yãpmãŋ kukaŋ; In anutu jopi nadãŋ yãmik tãŋkuŋo u mãde ut yãmiŋpãŋ Anutu irit kehãromi mãhemi bureni unitãŋo watã epãn ãmaniye ude itkaŋ. ¹⁰ⁱ Ba apiŋo in anutu jopi nadãŋ yãmik-yãmik kãdet u mãde ut imiŋpãŋ nanaki Jesu kunum gãnaŋ naniktã äpãkta itsãmãŋpãŋ itkaŋ. Nanaki u kumbani-ken nanikpãŋ yãwãn kikŋurani unitã tãŋkentãŋ nimiŋirãn Anutu tãŋo kokwawak kadãni pãhap ahãwayãŋ tãyak uwã api irepmitne.

Poltã Tesalonaika kome epãn tãŋkuk

2 ^{1j} Notnaye, ninã inken ahãŋpãŋ epãn nãmo tãna waŋkuŋ. Nãmoinik, epãn tãŋjitna bureni ahãŋkuk. U injin nadãkaŋ. ^{2k} Ba pengãn Pilipai kome nidãpmãŋpãŋ niwat kireŋkuŋo u imaka, nadãkaŋ. Ude tãŋ nimiŋkuŋopãŋ nãmo kwitaŋkumãŋ. Nãmoinik. ãma ätutã iwan pãhap tãŋ nimiŋirã Anutu yãpmãŋ wãdãŋpãŋ bãtakigãn nadãŋkaŋ inken ãrenpãŋ Anutu tãŋo Manbiŋam Tãga u tãwetkumãŋ. ³ Tãŋpãkaŋ manbiŋam tãwetkumãŋo uwã bãnepjin tãŋpidãm takta tãwetkumãŋ. U jop manman ba yãŋ-tãkŋarãni man nãmo tãwetkumãŋ. Ba in tãŋpãwãkta man nãmo tãwetkumãŋ. ^{4l} Nãmo, Anututã nibãwãn tãgawãpãŋ mani biŋam yãŋahãnekta epãn ño ketnin terak peŋkuk. Epãn u tãk tãkamãŋ uwã ämatã ninta nadãwã ärowani tãkta nãmo tãk tãkamãŋ. Nãmoinik, Anutu bãnepnin yãpmãŋ danik tãyak unitã nibãwãn gãripi tãŋpekta tãk tãkamãŋ.

^{5m} Tãŋpãkaŋ in nintãŋo mebãri nadãk tãkaŋ, ba Anututã udegãn nintãŋo mebãri nadãtak. In nintãŋo manta gãripi nadãwut yãŋpãŋ bãnep ãrik-ãrik man nãmo tãwetkumãŋ ba intãŋo moneŋ tuŋumta yabãŋgãrip tãŋpãŋ Anutu tãŋo man terak yãŋ-tãkŋatpãŋ yãpmãkta nãmo tãŋkumãŋ. ⁶ⁿ Ba in bãmopjin-ken ba kome kukŋi kãda wãpnin biŋam ikek kuŋatta nãmo tãŋkumãŋ. Nãmo, nin Kristo tãŋo aposoro bureni-inik itkamãŋ unita tãŋkentãŋ nimut yãŋ täga peŋ tãwetnaŋipãŋ nãmo peŋ tãwetkumãŋ. ⁷ Tãŋpãkaŋ webe kubãtã nanakiye watãni säkgãmãn itkaŋ nonoŋ yepmãŋ towik tãyak ude bumik in bãmopjin-ken kwini terak

^f 1:7 1Pi 5:3   ^s 1:8 Rom 1:8   ^h 1:9 Apos 14:15   ⁱ 1:10 Tai 2:13; Apos 17:31, 1Te 5:9

^j 2:1 1Te 1:5,9   ^k 2:2 Apos 16:19-24; Apos 17:1-9   ^l 2:4 1Ti 1:11; Gal 1:10; Jer 11:20

^m 2:5 Apos 20:33, 2Pi 2:3; Rom 1:9, 1Te 2:10   ⁿ 2:6 Jon 5:41,44

it tånkumånjonik. ⁸ Gärirpniñ tañi inken peñkumånjo unita Anutu tånjo Manbiñam Täga täwettagån nämo. Inta yånppån gupnin iniñ kirekta bok pidäm tañkumån. Imata, bänepnintä inta gäripi pähap nadånkumånjo unita. ⁹ Notnaye, nintä bämopjin-ken itkañ epån tañi tånkumånjo u nadåkañ. Bäräpi tamine yånppån kepma bipani gupnin mehamtäkta epån bok kädöp ikek tåk tånkumånjonik. Ude tånkañ Anutu tånjo Manbiñam Täga uwä täwetkumån.

¹⁰ Inken mominin nämo, kudupi-inik, bänep siwoñi terak kuñatpån epån tån tamiñkumånjo u in nadåkañ. Uwä in ba Anutu imaka, penta nadåkañ. ¹¹ Tånppåkañ kubä pen ñode nadåkañ; Äma kubätä äperiye nanakiyeta tån yämik täyak, in kubäkubäta udegån tån tamiñkumån. ¹² Intä irit kuñat-kuñat Anututä nadåwån siwoñi tåk täyak udegån tånpeñ kuñarut yån nadånppån bänep tån-kehäromtak man täwerit, bänep tånpidäm tak man täwet tånkumån. Ba Anututä tabånjirån täga tånpekta in kädet täga terak kuñarut yånppån kadäni ätu man kehäromi täwetkumån. Imata, Anutu unitä kañiwat yewani gånaj, iniken wäpi biñam ikek itta yånppäbä tepmak täyak unita.

Anutu tånjo manta jibi yäpuñ

¹³ Tånppåkañ nin Anutu tånjo man täweritna nadåwä komeñ äma tånjo man kubä bumik nämo tånkuñ. Nämoinik! Anutu tånjo man bureni-inik ude nadånkuño unitä Anutu tånjo äbot tånpani inken epån tånjirån irit kuñat-kuñatjinken bureni ahäk täkañ. Uita nin inta yånppån Anutu bänep täga man kadäni kadäni iwet täkamån. ¹⁴ Notnaye, inä Judia komeken nanik Anutu tånjo äbot tånpani Kristo Jesu-kät kowat kwasikorån tånpeñ kuñat täkañ, apiño udegån täkañ. Judia äbot tånpani uwä Juda naniktä dämpmånppån komi yämik tånkuño udegån in notjiye ätutä tadämpmånppån komi tamik täkañ. ¹⁵ Kädet u kudupi nämo. Juda naniktä profet biani biani ätu dämpmån yäpmån äbätånngån Ekäni Jesu udegån utpewä kumbuk. Tånppåkañ nin udegån nidämpmånppån komi nimiñkuñ. Ude tånkuño u Anututa not nämo tån imik täkañ ba ämawebe kuduptagänta iwan tån yämik täkañ. ¹⁶ Ba ugån nämo. Guñ äbotken Anutu tånjo man yäweritna nadånppån Anututa biñam täneñ yånkañ бага peñkirek täkañ. Tånppåkañ äma uwä kädet wakiwaki ude tån yäpmån äbäntäko mominitä ärowani pähap tånjirån eruk, Anutu tånjo kokwawak ahån yämিতak.

Tesalonaika ämawebe äneñi yabäkta nadånkuk

¹⁷ Notnaye, kadäni keräpigån in tepmañkumånjo upånkañ tepmak-inik nämo tånkumån. Nämoinik. Bänepnintä inta butewaki

^o 2:9 Apos 20:34, 1Ko 4:12   ^p 2:13 1Te 1:2, 2Te 2:13; Gal 1:11-12   ^q 2:14 Apos 17:5
^r 2:15 Apos 2:23, 7:52   ^s 2:16 Mat 23:32-33   ^t 2:17 1Te 3:10

nadāḡ tamiḡpāḡ āneḡi tabākta gāripi-inik nadākamāḡ unita inken āneḡi ārekta ehut itkamāḡ. ¹⁸Inken ārekta gāripi nadākamāḡ upāḡ Pol nākā kadāni kadāni inken ārekta nadāḡjira Satantā kādet peḡpipiḡ namik tāyak. ¹⁹⁻²⁰ ^u Tāḡ, inta gāripi pāhap nadāk tākamāḡ u ḡodeta; Epānin tāḡo bureni-inik uwā in, ba nintāḡo oretoret ba epmāḡetnin uwā in, unita Ekāninin Jesu unitāḡo ābākābāk kadāni-ken iḡamiken inkāt penta itkaḡ kehāromiḡān bānep oretoret terak tāga api itne.

Pol Timoti iniḡ kireḡkuk

3 ¹⁻² ^v ^w Notnaye, inta nadāwātāk taḡi tāḡpāḡ nek Atens yotpārare-ken itkaḡ Timoti iniḡ kireḡpeda inken ārekta man yāḡpāḡ-nadāk tāḡkumāḡ. Timoti, notninpak bureni ba Anutu tāḡo epān āma ude itpāḡ Kristo tāḡo Manbiḡam Tāga yāḡahāk tāyak unitā pāre Anutu tāḡo man terak bānepjin ba nadākinikjin tāḡkehārom takta iwoyāḡkumāk. ³ ^x Komi ba bārāpitā tāḡpewān kwaineḡ yāḡpāḡ Timoti teda āreḡkuk. In nadākaḡ, Anutu tāḡo man uwā kwini terak itpāḡ-nadāneкта nāmo yāḡ nimani. ⁴ ^y Nin inkāt itkaḡ peḡgān man ḡode tāwetkumāḡ; Anututa yāḡpāḡ komi bārāpi in ba nintā terak api ārowek. Man yāḡkumāḡo u bureni ahātak ḡo yāḡ nadākaḡ. ⁵ ^z Mebāri unitagān inta nadāwātāk pāhap tāḡpāḡ intāḡo nadākinikjin kaḡpāḡ nadākta Timoti iniḡ kireḡpewa āreḡkuk. Tāḡyākḡarani āma waki Satantā tāḡ-tākḡat-pewān nadākinikjin pewā putāreḡjirā epānin jop pewā paorektawā yāḡ nadāḡkut.

Timoti manbiḡam tāga yāpmāḡ ābuk

⁶ ^a Tāḡpākaḡ Timotitā inken nanik āyāḡut pābā nadākinikjin ba bānep ironjin unitāḡo manbiḡam ḡode niwetkuk; Intā ninta gāripi pāhap nadāk tākaḡ. Ba nintā in tabākta gāripi nadāk tākamāḡ, udegān intā nin nibākta yāk tākaḡ. Manbiḡam ude niwetkuk. ⁷ ^b Tāḡpākaḡ notnaye, in nadākinikjin ikek itkaḡ yāḡ biḡam niwerirān nadāḡkumāḡo unitāwā nin komi butewaki terak kuḡat tākamāḡ unitāḡo bārāpi tāḡpidām taḡkuk. ⁸ Bureni, in Ekāni iḡit-inik tāḡpeḡ kuḡarirā nadāḡpāḡ nintāḡo iritninken gāripi pāhap ahāk tāyak.

⁹ Tāḡpākaḡ inta yāḡpāḡ Anutu iḡamiken bānep tāga pāhap nadāk tākamāḡ unita Anutu bānep tāga inide kubā iwet tākāna! ¹⁰ Tāḡkaḡ nadāḡ nimiḡjirān inken pāre kowat kawān tāḡpāḡ nadākinikjin ātukāt tāḡkehārom takta kepma bipani Anutu-ken gwāk pimiḡpāḡ kehāromiḡān yāḡapik tākamāḡ.

^u 2:19 Plp 2:15-16, 4:1, 2Te 1:4   ^v 3:1 Apos 17:15   ^w 3:2 Apos 16:1-3   ^x 3:3 Efe 3:13, 2Ti 3:12
^y 3:4 Apos 14:22   ^z 3:5 Plp 2:16   ^a 3:6 Apos 18:5   ^b 3:7 2Te 1:4

^{11c} Eruk notnaye, Nanin Anutu ba Ekäninin Jesutä ini kädet täwit nimiñirän inken kañ ärena. ¹² Täñpäkañ Ekänitä bänepjin-ken epän täñjirän inken bänep iron kädet tañ ahäñjirän injin-tägän bänep iron kowata kowata täk täkot. Ba äma gägänita udegän kañ täñ yämüt, nintä inta täñ tamik täkamäñ udegän. ^{13d} Ude täñjirä Anutu Nanintä bänepjin täñkehärom tañjirän iñamiken momijin nämo, bänep kudupi-inik kuñat täkot. Pen udegän kuñarirä Ekäninin Jesutä ämawebe inita biñam iwoyäwani yämagut yäpmäñ äneji kañ äbän.

Anutu iñamiken siwoñi kuñat-kuñatta man

4 ^{1e} Notnaye, Ekäni Jesuta yäñpän jukuman kubä ñode täwetnapän nadäwut; Irit kuñat-kuñatjintä Anutu not täñ imikta mebäri täwetpän täwoñärekañ täñkumäño udegän kañ irut. Täñkañ Anutu täño man u täga iwat täkañ upän gwäk pimiñpän ehuranigän kañ iwarut yäñpän täwetkamäñ. ² Ekäni Jesu täño meni terak man kehäromi täwetpän täwoñärekañ täñkumäño nadäkañ u.

^{3f} Anututä ñode täwet täyak; Kubokäret peñpän bänep siwoñi terak kuñat täkot. ⁴ Täñpäkañ in bänep nadäk-nadäkjinta watäni itpäñ webejiye-kät kädet siwoñi terak kañ kuñarut. ⁵ Kädet siwoñi terak kuñatkañ ämawebe guñ, Anututa nämo nadäwanitä yabängärip täñpän kubokäret täk täkañ ude nämo täneñ. Nämoïnik! ^{6g} Unita in notjiye täñyäkñatpäñ webeniye nämo kubotäneñ. Kädet waki udewanita bian man ñode täwetkumäñ; Ekänitä äma kädet ude täk täkañ uwä kowata waki api yämek. ^{7h} Buren! Nadäk nadäk waki yäpmäñ kuñatneta nämo, kudupi-inik itpäñ nadäk-nadäk siwoñigän yäpmäñ kuñatneta Anututä nimagutkuk. ⁸ⁱ Unita äma kubätä man u mäde ut imayäñ täko uwä äma kubätä nämo, Anutu, Kudupi Munapik bänepjin-ken pek täyak u mäde api ut imek.

^{9j} Eruk äbot täñpani ämawebenaye, Anututä ini bänep iron täktäk kädet mebäri täwetpän täwoñäreñjirän bureni iwat täkañ upän imata bänep iron kowat täñpän täneñta äneji jop kudän täñ tamine? ^{10k} Nämo, inä Masedonia kome äbot täñpani ämawebe kome kome it yäpmäñ kukañ u bänep iron täñ yämik täkañ. Upänkañ pen kañ täñput yäñpän täwetkamäñ. ^{11l} Täñpäkañ man kubä pen ñode täwetpän täwoñäreñkumäñ; Kuñ äbän täñkañ täñjuruk-uruk nämo täneñ. Komejin-kengän it dämiñpän epän ketjin-ken pewani u kehärom täñpän kañ täñput. ^{12m} Ude täñpän nakta jop kubä nämo api itneñ. Ude täñjirä äma Anutu täño kädet nämo iwat täkañ u inta bänep täga api nadäneñ.

^c 3:11 2Te 2:16 ^d 3:13 Plp 1:10, 2Te 1:7,10 ^e 4:1 2Te 3:6 ^f 4:3 1Te 5:23; Hib 10:10, 1Pi 1:16 ^g 4:6 Sam 94:1 ^h 4:7 2Te 2:13-14, 1Pi 1:15-16 ⁱ 4:8 Luk 10:16; Ese 36:27; Ese 37:14, 2Ko 1:22 ^j 4:9 Jon 13:34 ^k 4:10 2Te 3:4 ^l 4:11 Efe 4:28, 2Te 3:8,12 ^m 4:12 1Ko 5:12-13; Kol 4:5

Jesutä äneji äbäkta man

13ⁿ Notnaye, in bämojpjin-ken nanik ätu kumbujo u jide itkañ unitäño mebäri ket nadäwä tärewut yäñpäj man ño täwetat. Ket ude nadäwä tärewäkañ guñ ämatä noriye kumäjirä nadäk-nadäki paoräpäñ konäm butewaki pähap täk täkañ in udegän nämo täneñ. Nämoinik! 14° Nin nadäkinik ñode täk täkamäj; Jesu kumäjkañ akuñkuk. Ude täñkuko unita ñode imaka nadäkinik täk täkamäj; Anututä Jesu iniñ kireñpewän ämawebe nadäj imiñkañ kumbujo u ini-tägän yämaguränkañ inikät bok api ämneñ. 15^p Ba Ekänitä iniken man kubäwä ñode täwetna; Kome terak kodak iritna Ekänitä äbayäj täyak-ken uken kodak irani nintä kumbani nämo api yärepmitne. Nämoinik!

16^q Ekäni kunum gänañ naniktä äpayäj täñjirän womat mämä api ahäwek. Täñpäj añero intäjukun täñpanitä gera yäjirän Ekäni ini uwä gera pähap yänkañ api äpek. Äpäñjirän ämawebe Kristo nadäj imiñpäñ kumbujo unitä jukun api akuneñ. 17Akuñjirä kokoki yarägän kodak itnayäj täkamäj uwä kumbani yäput penakañ gubamtä pudät päro nipmañpän punin terak Ekäni-kät kowat kawän api täne. Täñpäkañ Ekäni-kät-gän api it yäpmäj ärone. 18Unita in man ñowä yäñpäj-nadäk täñpäj notjiye kumbanita nadäwätäk penpäñ bänejpjin täñpidäm täkot.

Ekäni äneji pit kubägän api ahäwek

5 1-2^{r,s} Notnaye, injin ñode bureni nadäk täkañ; Nämo nadäjirä kubo ämatä bipani äbäk täkañ udegän Ekäni täño äbäkäbäk kadäni täropigän api ahäj nimek. Ude nadäk täkañ unita Ekäni äneji äbayäj täyak uwä kadäni ba kepma uken api ahäwek yäj imata kudän täñpäj tamine? 3^t Täñpäkañ kadäni uken ämawebetä nin säkgämän kwini terakgän itkamäj yäñpat irirä Ekänitä pit kubägän ahäj yämiñpäñ api däpmäj paorek. Bäräñeñ ahäj yämayäj täyak uwä webe nanak koki ikektä ittängän komi bäräñeñ nadäk täkañ ude. Imaka umuri u bäräñeñ ahäj yämiñjirä jide täñpäj api metäñpeñ kuneñ? 4Upänkañ notnaye, inä bipmäj urani gänañ nämo itkañ unita Ekäni täño kadäni, kubo ämatä bäräñeñ ahäk täkañ ude ahäjirän nämo kikiñutneñ. 5^u Nämoinik, ninä bipmäj urani ba bipanita biñam nämo, penyäjek ba kep mata biñam äbot täñpani.

Bänep kodaki it täkäna

6Unita äma ätu bänepi nadäk-nadäkita watä nämo itkañ däpmon pat täkañ ude nämo täne. Nämoinik, nadäna tumbäpäñ watäni itpäñ kuñat täkäna! 7Täñpäkañ äma däpmon pärani uwä bipmäj urani gänañ pat täkañ. Ba äma ume jägämi nañkañ tängunguñ kudän täk täkañ uwä

ⁿ 4:13 Efe 2:12   ^o 4:14 Rom 14:9, 1Ko 15:3-4,12   ^p 4:15 1Ko 15:51   ^q 4:16 1Te 1:10, 2Te 1:7, 1Ko 15:52   ^r 5:1 Mat 24:36   ^s 5:2 Mat 24:42-44, 2Pi 3:10; Rev 3:3   ^t 5:3 Ese 13:10; Mat 24:39; Luk 21:34-35; Jon 16:21-22   ^u 5:5 Rom 13:12; Efe 5:9

bipani tāk tākaŋ. ⁸Upāŋkaŋ kepma tāŋo ābot nināwā bānep nadāk-nadākninta watā kehāromi itpāŋ kuŋat tākāna. Tāŋpākaŋ nadākiniknin ba notniyeta nadāŋ yāmik-iniktā kurepā ude ukāt-pīpik tāŋ nimiŋirān āma wakitā nāmo nidāpek. Ba Anututā bureni api nimagurek yāŋ bānepnin ukādagān peŋitna unitā gwāpā kehāromi ude tāŋ nimik tāyon. ⁹ U mebāri ŋode unita; Nin Anutu tāŋo bānep wakwaki bureni kaŋ-ahāneta nāmo iwoyāŋ nipmaŋkuk. Nāmoinik! Ekāninin Jesu Kristo tāŋo wāpi terak irit kehāromi korenetā iwoyāŋpāŋ nipmaŋkuk. ¹⁰ ^w Jesutā ninta kowata kumbuko unita ukāt bok tāga api itne. Unita Jesu tāŋo ābākābāk kadāni-ken nin kumnayāŋ tāmāŋo u ba kodak itnayāŋ tāmāŋo u tāgagān, ukāt penta api it yāpmāŋ ārone. ¹¹ ^x Eruk, inā man tāgagāmān u nadāŋpāŋ man kowat iwerān tāŋpāŋ bānepjin pen tāŋ-kehāromtak tākot, tāk tākaŋ ude.

Kādet Anututā gāripi nadāk tāyak ugān iwatne

¹² ^y Notnaye, man kehāromi ŋode tāwetkamāŋ; Āma inta yāŋpāŋ in tāŋkentāktā bāmopjin-ken komi epān tāk tākaŋ ba Ekānita yāŋpāŋ intājukun tāŋ tamik tākaŋ, ba tāwetpāŋ tāwoŋārek tāk tākaŋ u nadāŋ yāmik tākot. ¹³ Tāŋkaŋ epān ude tāŋ tamik tākaŋ unita inā nadāŋ yāmikinik tāŋpāŋ bānep oretoret terak oraŋ yāmik tākot.

Tāŋpāŋ notjiye-kāt not tāŋpāŋ bānep kwini terak it tākot. ¹⁴ ^z Unita notnaye, in ŋode tāk tākot; Āma gaŋani, epān nāmo tāŋpanita umun man yāwet tākot. Ba āma tāŋ māyāk-māyāk ba umun terak kuŋarani udewani tāŋkentāŋ yāmiŋpāŋ bānepi tāŋ-kehāromtak tākot. Ba āma kehāromini nāmo tāŋ-mehamtaŋ yāmik tākot. Tāŋpāŋ āma udewani tāŋkentāŋ yāmikta nāmo gaŋa tāneŋ. Nāmo, pentagān tāŋkentāk-kentāk terak kuŋat tākot. ¹⁵ ^a Tāŋkaŋ waki kowata kowata tāneŋta watā kehāromi itpāŋ kuŋat tākot. Ude tāŋkaŋ injin-tāgān ba āma gāgāni kuduptagān tāŋkentāk-kentāk kowata kowata kaŋ tāŋ yāpmāŋ ārowut.

¹⁶ ^b Ude tāŋkaŋ kadāni kadāni bānep pidām terak oretoret tāŋpeŋ kaŋ kuŋarut. ¹⁷ ^c Tāŋkaŋ Anutu-ken yāŋapik man yākta nāmo gaŋa tāneŋ. Nāmo, pen yāk tākot. ¹⁸ ^d Ba imaka u ba u unita Anutu bānep tāga man iwet tākot. Inā Kristo Jesu-kāt kwasikoranitā ude kaŋ tāŋput yāŋpāŋ Anututā peŋ tāwetak.

¹⁹ ^e Tāŋpākaŋ Munapik tāŋo kādāp nāmo dāpā kumneŋ. ²⁰ ^f Tāŋpāŋ āma kubātā Anutu tāŋo mani biŋam yāŋahāŋpāŋ tāwerirān nadāŋ āwarākuk nāmo tāneŋ. ²¹ Upāŋkaŋ man nadāk tākaŋ u kuduptagān nadāŋpāŋ yāpmāŋ danik kaŋ tāŋput. Ude tāŋkaŋ imaka tāga tāŋpānā

^v 5:9 1Te 1:10, 2Te 2:14   ^w 5:10 Rom 14:8-9, 1Te 4:14   ^x 5:11 Jud 20   ^y 5:12 1Ko 16:18, 1Ti 5:17   ^z 5:14 2Te 3:6,11,15   ^a 5:15 Snd 20:22; Rom 12:17, 1Pi 3:9   ^b 5:16 Plp 4:4
^c 5:17 Luk 18:1   ^d 5:18 Efe 5:20   ^e 5:19 Efe 4:30   ^f 5:20 1Ko 14:1,39

u kaŋ yäpmäj kuŋarut. ²² Ude täŋkaŋ waki mebäri mebäri kudup mäde kaŋ urut.

²³ ^g Eruk notnaye, inta yäŋpäŋ Anutu-ken ŋode yäŋpik takamäj; Anutu, bänep kwini mähemitä ini ärutpak taŋpäŋ tepmaŋirän bänep kudupi kaŋ täŋ morewut. Ude täŋirän gupjin, bänepjin ba mäjojin kudupi parirän Ekäninin Jesu Kristo äbayäj täyak u iŋamiken momijin nämo, kaŋ irut. ²⁴ Täŋpäkaŋ näk nadätat, Anutu tämagut täyak, man bureniŋän yäwani unitä imaka yäyat ŋo inken bureni api täŋpek.

²⁵ ^h Täŋpäkaŋ notnaye, in ninta nadäŋpäŋ Ekäniken yäŋpik takot. ²⁶ ⁱ Täŋkaŋ äbot täŋpani injin-tägän, Ekäni wäpi terak not täŋpäŋ keräntäk tak takot. ²⁷ Urita näk Ekäni iŋamiken man kehäromi ŋode täwetat; In man kudän ŋo äbot täŋpani kuduptagän danipäŋ yäwerirä nadäwut.

²⁸ Täŋpäkaŋ Ekäninin Jesu Kristo täŋo orakoraktä inken itpäŋ itinik tak täyon. Ude.

---

^g 5:23 1Ko 1:9, 2Te 3:3   ^h 5:25 Kol 4:3, 2Te 3:1   ⁱ 5:26 Rom 16:16